

УДК 630.232

Пенькова С.В., PhD, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

svitlana1986r@ukr.net

ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ЯСЕНА ЗВИЧАЙНОГО В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАУ

Проведено аналіз стану природного поновлення ясена звичайного в умовах НДЛГ БНАУ. Визначено нерівномірність та низький рівень успішності природного поновлення ясена.

Ключові слова: природне поновлення, ясен звичайний, підріст, сіянці.

Svitlana Penkova, PhD, Assistant

Bila Tserkva National Agrarian University

NATURAL REGENERATION OF COMMON ASH UNDER THE CONDITIONS OF THE EDUCATIONAL AND RESEARCH FORESTRY OF BILA TSERKVA NATIONAL AGRARIAN UNIVERSITY

An analysis of the state of natural regeneration of common ash under the conditions of the Educational and Research Forestry of Bila Tserkva National Agrarian University was carried out. The uneven distribution and low success rate of natural regeneration of common ash were identified.

Keywords: natural regeneration, common ash, undergrowth, seedlings.

Природне поновлення деревних порід є ключовим процесом формування стійких і продуктивних лісових насаджень. Особливої уваги потребує ясен звичайний (*Fraxinus excelsior L.*), який відіграє важливу екологічну та господарську роль у лісах України. В останні десятиліття спостерігається зниження життєздатності ясена, що пов'язано з поширенням хвороб, зокрема халарозу, а також змінами клімату. Найбільш ураженими халарозом є насадження північної та центральної частини України, де відбувається масове всихання дерев ясена звичайного [1]. Це зумовлює необхідність дослідження особливостей його природного поновлення.

З метою оцінювання стану та особливостей природного поновлення ясена звичайного в умовах навчально-дослідного лісового господарства Білоцерківського НАУ було визначено густоту та життєздатність підросту ясена. Дослідження проводились на пробних площах із застосуванням загальноприйнятих лісівничих методів обліку природного поновлення. Оцінювали кількість підросту на одиницю площі, його висоту, вік та санітарний стан.

Встановлено, що природне поновлення ясена має нерівномірний характер і значною мірою залежить від освітленості та складу деревостану. Найкращі показники поновлення спостерігаються в умовах помірного освітлення під наметом мішаних насаджень. Густина підросту варіює залежно від умов

зростання, при цьому значна частина молодих рослин характеризується низьким рівнем життєздатності. Так, на деяких пробних площах (квартал 1, виділ 18) спостерігалось природне поновлення ясена зеленого у кількості 15 шт/м² однорічних та дворічних сіянців, що є дуже високим показником і може свідчити про рясне плодоношення й сприятливі умови для проростання насіння протягом останніх років. Проте кількість підросту 15-річного віку на цих ділянках лише 4,0 тис. шт/га, що є відносно низьким показником. Низький рівень успішності природного поновлення ясена може бути спричинений конкуренцію за світло, вологу та поживні речовини.

Отримані результати узгоджуються з даними інших дослідників, які зазначають, що ясен звичайний є середньотіневитривалим деревним видом і потребує достатнього освітлення для успішного поновлення та більших приростів. Надмірне затінення, коли потік сонячної радіації менше 20 %, та конкуренція з боку інших порід негативно впливають на розвиток підросту ясена звичайного і може призводити до повного його відмирання [2].

Природне поновлення ясена в умовах навчально-дослідного лісового господарства Білоцерківського національного аграрного університету є обмеженим і потребує сприяння з боку лісівничих заходів, таких як регулювання освітленості та підтримання належного санітарного стану насаджень.

Список використаної літератури

1. Davydenko K., Borysova V., Shcherbak O., Kryshchop Y., Meshkova V. The Situation and Perspectives of European Ash (*Fraxinus excelsior*) in Ukraine: Focus on Eastern Border. *Baltic Foresry*, № 25(1). 2019. P. 193-202.

2. Petrițan A.M., von Lüpke B., Petrițan I.C. Influence of light availability on growth, leaf morphology and plant architecture of beech (*Fagus sylvatica* L.), maple (*Acer pseudoplatanus* L.) and ash (*Fraxinus excelsior* L.) saplings. *European Journal of Forest Research*. № 128. 2009. P. 61–74. <https://doi.org/10.1007/s10342-008-0239-1>

УДК: 630*232:551.583(477.42)

СУХОМУДЬ С.О., здобувач вищої освіти

МЕЛЬНИК-ШАМРАЙ В.В., канд. с.-г. наук, доцент

Державний університет «Житомирська політехніка»

lg1_sso@student.ztu.edu.ua, org_vvm@ztu.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР У ПОЛІССІ ЗА УМОВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН

Досліджено особливості створення лісових культур у Поліссі в умовах кліматичних змін. Обґрунтовано необхідність застосування адаптивних лісівничих підходів з урахуванням природних умов регіону та визначено ключові заходи підвищення стійкості лісових насаджень.

Ключові слова: лісові культури, Полісся, кліматичні зміни, лісовідновлення, стійкість насаджень, деревні породи, адаптивне лісівництво.